

3. oktober 2013

AFTALE OM DANMARKS INNOVATIONSFOND

- Fonden for strategisk forskning, højteknologi og innovation

mellem regeringen (Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om en revision af forsknings- og innovationssystemet under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser.

Regeringen (Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om, at de store offentlige investeringer i forskning og innovation i øget omfang skal bidrage til løsninger på samfundsudfordringer og skabe vækst og beskæftigelse.

Partierne er derfor enige om at gennemføre en revision af forsknings- og innovationssystemet under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser (Uddannelsesministeriet), der understøtter, at systemet bliver mere enkelt, slagkraftigt og som styrker koblingen mellem forskning og teknologi- og innovationsindsatsen i virksomheder. Det indebærer, at:

- 1) Der etableres én samlet innovationsfond, *Danmarks Innovationsfond – fonden for strategisk forskning, højteknologi og innovation*.
- 2) Mandatet for Danmarks Forskningspolitiske Råd udvides, så rådets rådgivning fremover også inkluderer teknologiudvikling og innovation – foruden forskning. Rådet skal desuden gennemføre overordnede evalueringer af forsknings- og innovationssystemet.
- 3) De institutionslignende bevillinger til de godkendte teknologiske serviceinstitutter (GTS'erne), innovationsmiljøerne og innovationsnetværk forankres indtil videre i Uddannelsesministeriet.
- 4) Der igangsættes en evaluering af Det Frie Forskningsråd (2014), der sammen med den igangværende evaluering af Danmarks Grundforskningsfond (afsluttes december 2013) kan danne baggrund for en politisk drøftelse af den samlede organisering af forskningen på dette område. Denne drøftelse vil finde sted, så snart evalueringen af Det Fri Forskningsråd foreligger i 2014.
- 5) Der gennemføres en evaluering af effektiviteten i teknologioverførelse (tech-trans), kommercialisering og vidensamarbejde mellem erhvervsliv og videninstitutioner med henblik på at vurdere, om der er behov for nye tiltag på området.
- 6) Fonden skal måles på konkrete effektmål, og den nye organisering skal være evalueret senest i 2018.

Den nye fond reguleres i henhold til ny lov, *lov om Danmarks Innovationsfond*. Som konsekvens heraf er partierne enige om at ophæve lov om Højteknologifonden samt at ændre lov om teknologi og innovation og lov om forskningsrådgivning m.v. De øvrige dele af aftalen om forskningsrådssystemet 'Kvalitet og samspil i forskning' fra 2002 berøres ikke af denne aftale.

Partierne er enige om, at lovforslaget sendes i høring hurtigst muligt, og at der foretages en gennemgang af høringssvarene, når disse foreligger.

1) Danmarks Innovationsfond

De offentlige investeringer i forskning og udvikling skal i øget omfang løse samfundsmæssige udfordringer og bidrage til vækst og beskæftigelse. Forsknings- og innovationssystemet skal understøtte forskning af høj kvalitet, og at forskningen kobles til udviklingen af ny teknologi og innovation samt understøtter innovation i virksomhederne. Der skal etableres et mere enkelt og fleksibelt system med færre bevilgende organer.

Etableringen af en ny innovationsfond skal styrke et udfordrings- og efterspørgselsrettet system, der med afsæt i samfundets og virksomhedernes behov giver bedre mulighed for tværgående investeringer og fokus på konkrete innovationsbehov (bottom-up). Fonden skal understøtte progression i projektføreløb, reducere overlap mellem virkemidler og udvikling af ensartede administrative regler mv. Der skal måles og følges op på fondens investeringer og værdiskabelse, f.eks. i form af arbejdspladser.

Fonden skal i sit virke bidrage til at nå de overordnede målsætninger om at:

- Øge andelen af innovative virksomheder, med et mål om, at Danmark skal være blandt de fem europæiske OECD-lande med flest innovative virksomheder.
- Øge andelen af private virksomheders investeringer i forskning og udvikling, med et mål om, at Danmark skal være blandt de fem OECD-lande, hvor erhvervslivet investerer mest i forskning og udvikling som procent af BNP.
- Øge andelen af højtuddannede medarbejdere i virksomheder, med et mål om, at Danmark skal være blandt de fem europæiske OECD-lande med højest andel af højtuddannede i den private sektor

Partierne er enige om, at:

- 1.1. Der etableres én ny fond, *Danmarks Innovationsfond – fonden for strategisk forskning, højteknologi og innovation*.
- 1.2. Fonden etableres som et uafhængigt organ inden for den statslige forvaltning i stil med Højteknologifonden og betjenes af et selvstændigt og uafhængigt sekretariat.
- 1.3. Fonden samler de konkurrenceudsatte midler til strategisk og udfordringsdrevet forskning, teknologiudvikling og innovation på Uddannelsesministeriets område i ét organ. Fonden organiseres med en bestyrelse og to faste udvalg: *Udvalg for strategisk forskning og Udvalg for innovation*.
- 1.4. Fonden er bevilgende og har via sine tilskudsbevillinger til formål at:
 - Støtte udvikling af viden og teknologi, herunder højteknologi, der fører til en styrkelse af forskningen og til innovative løsninger, herunder på samfundsudfordringer til gavn for vækst og beskæftigelse i Danmark.
 - Øge forsknings- og innovationsindsatsen i virksomheder, herunder i små og mellemstore virksomheder eksempelvis ved at understøtte videnuudveksling.
 - Sikre en bedre kobling mellem forskning og innovation, herunder samarbejde om forskning, teknologiudvikling og innovation mellem videninstitutioner og virksomheder.
 - Understøtte modning af lovende forskningsresultater og opfindelser med henblik på hurtigere formidling og senere anvendelse og kommercialisering, herunder tech trans.
- 1.5. Fordelingen af midler til henholdsvis strategisk og udfordringsdrevet forskning og øvrige midler til teknologiudvikling og innovation fastlægges på finansloven. Det er hensigten, at fonden skal have en rimelig balance mellem strategisk og udfordringsdrevet forskning, teknologi og innovation. Med udgangspunkt i Finansloven for 2013 som eksempel ville fonden – hvis den havde eksisteret i 2013 – have haft 787 mio. kr. til strategisk forskning og 778 mio. kr. til teknologi og innovation. Fonden kan højst anvende en tredjedel af sine midler til udmøntning af bevillinger til de kommende samfundspartnerskaber om innovation.

- 1.6. Fastlæggelse af samfundspartnerskaber tematisk i forbindelse med de årlige finanslovsforhandlinger. Samfundspartnerskaberne er et nyt virkemiddel, som skal bidrage til at styrke samarbejde mellem private virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder i forhold til at skabe nye løsninger på konkrete samfundsudfordringer inden for en kort tidshorisont (tre til fem år). Fonden kan fordele op til 20 pct. af de bevillinger, som fonden modtager til internationale fora til gavn for vækst og beskæftigelse i Danmark, jf. fondens formål.
- 1.7. Bestyrelsen for den nye fond skal have ni medlemmer, inklusiv en formand. Bestyrelsesmedlemmerne og formanden udpeges af uddannelsesministeren i deres personlige egenskab. Et flertal af bestyrelsesmedlemmerne skal have baggrund i det private erhvervslivet og have indgående erhvervs erfaring og -forståelse på højt ledelsesniveau. Samtidig skal et flertal af bestyrelsesmedlemmerne være aktive forskere og leve op de øvrige kriterier om anerkendte forskere eller forskningskyndige, jf. lov om forskningsrådgivning m.v. Der lægges vægt på, at et eller flere medlemmer af bestyrelsen har international erfaring.
- 1.8. Bestyrelsen skal sammensættes således, at den samlet repræsenterer kompetencer inden for:
- teknologiudvikling og innovation i det private erhvervsliv, herunder i små og mellemstore virksomheder,
 - Strategisk og udfordringsdrevet forskning, herunder offentligt-privat forsknings- og innovationssamarbejde,
 - anvendelse og kommercialisering af forskningsresultater,
 - innovations- og forskningsfinansiering, herunder tilførsel af kapital til virksomhedsudvikling internationalt samarbejde om forskning, teknologiudvikling og innovation.
- 1.9. For at sikre kontinuitet i forhold til nuværende ordninger og bevillinger, og videreføre gode elementer og erfaringer fra de nuværende organer er det hensigten, at de tre nuværende bestyrelsesformænd indgår i den nye bestyrelse frem til 1. januar 2015. Uddannelsesministeren udpeger samtidig seks nye medlemmer til bestyrelsen, herunder næstformand. Det er endvidere hensigten, at bestyrelsesformand for den nye fond frem til 1. januar 2015 er den nuværende bestyrelsesformand for Højteknologifonden, hvorefter næstformanden i fonden udpeges af uddannelsesministeren til bestyrelsesformand.
- 1.10. Fondens bestyrelse har bevillingskompetence og ansvar for udformning af fondens virkemidler, ansøgningsprocedure, opfølgning og evalueringsprocedure. Fondens bestyrelse har ansvar og er garant for koordinering af fondens samlede aktiviteter:
- Fonden kan på eget initiativ etablere nye virkemidler, der understøtter fondens formål. I forhold til virkemidler lægges vægt på, at der gennemføres en forenkling for ansøgerne. Fondens bestyrelse skal indgå i det tværgående samarbejde med de øvrige råd, fonde og nævn i det samlede forsknings- og innovationssystem med det formål at sikre ensartethed i arbejdet i forhold til alle programmer.
 - Fondens ansøgningsprocedurer skal være enkle, fleksible og sikre reel konkurrence mellem ansøgerne. Ansøgningsprocedurerne skal endvidere være afstemte i forhold til det enkelte projekts kompleksitet og bevillingsstørrelse, herunder bl.a. anvendelse af prækvalificering. Der lægges vægt på, at der skal tages udgangspunkt i virksomhedernes behov, ”den gode idé” og løsningen af samfundsudfordringer.
 - Der lægges vægt på, at fondens opfølgning og evaluering af igangsatte projekter er enkel, fleksibel og sikrer nærhed, fremdrift og effekt af projekterne. Opfølgning og evaluering skal være afstemt i forhold til det enkelte projekts kompleksitet og bevillingsstørrelse. Der skal sikres hurtige ansøgnings- og bevillingsprocedurer. Større, komplicerede projekter skal løbende følges tæt f.eks. med afsæt i erfaringerne fra den såkaldte Single Point of Contact-model (SPOC).

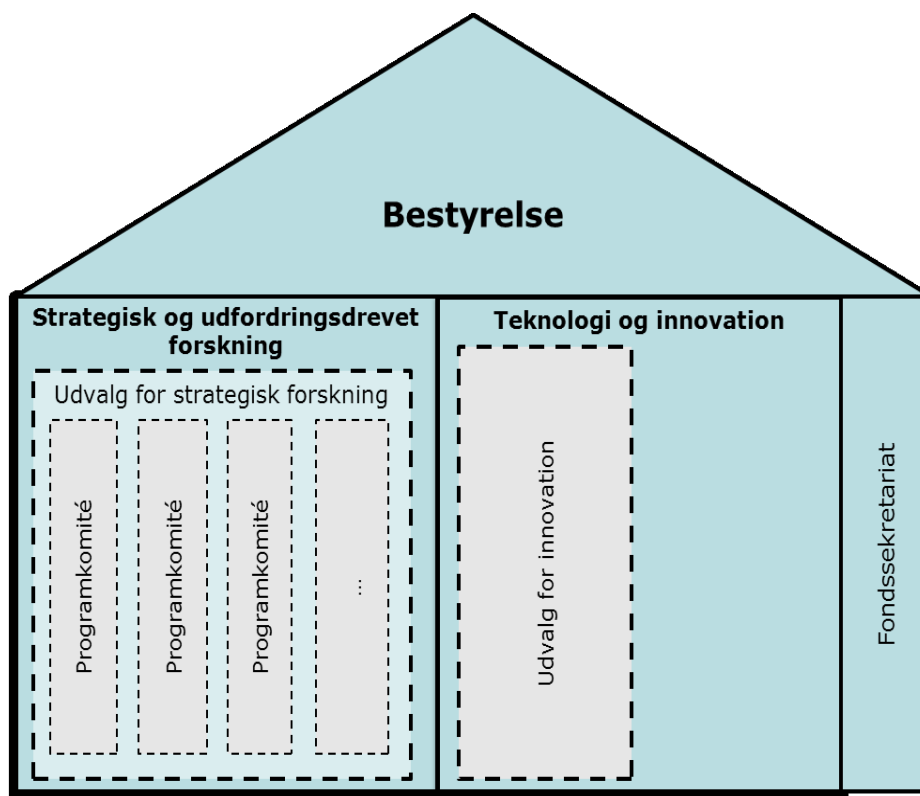
- Alle fondens bevillinger tildeles i åben konkurrence efter ansøgning og faglig vurdering med vægt på blandt andet kvalitet, relevans og effekt, så de bedst kvalificerede projekter opnår bevillinger. Der skal være klageadgang over retlige forhold i forbindelse med fondens afgørelser.

1.11. For at sikre bestyrelsens fokus på de større bevillinger og samfundspartnerskaber skal bestyrelsen nedsætte to faste udvalg; *Udvalg for strategisk forskning* og *Udvalg for innovation*. Bestyrelsen kan senere træffe beslutning om at tilpasse organisationen, hvis det vurderes hensigtsmæssigt.

- *Udvalget for strategisk forskning* har til opgave at udmønte midler inden for strategisk og udfordringsdrevet forskning og kan nedsætte relevante underudvalg (programkomiteer). Den strategiske forskning skal bedømmes ud fra kriterier om kvalitet, relevans og effekt. Det skal endvidere sikres, at forskningsaktiviteter bedømmes af anerkendte forskere.
- *Udvalget for innovation* har til opgave at bedømme og udmønte midler til f.eks. ErhvervsPh.D-projekter og videnkuponer, videnpiloter m.v.

1.12. Fondens bestyrelse kan nedsætte faglige eller funktionsmæssige udvalg. Fondens bestyrelse kan vælge at delegerede bevillingskompetence til udvalgene eller anmode om faglige vurderinger, der danner baggrund for tildeling af bevillinger. Udvalgene opløses af bestyrelsen, når deres opgave(r) er fuldført (jf. figur 1).

Figur 1: Grafisk Illustration af Danmarks Innovationsfond

- 1.13. Fondens bestyrelse forpligtes til at koordinere sine forsknings- og innovationsaktiviteter med de øvrige råd, fonde og nævn i det samlede forsknings- og innovationssystem, herunder ikke mindst de statslige udviklings- og demonstrationsprogrammer (UDP'erne). Fonden skal endvidere etablere en tæt kobling til den regionale indsats og sikre en regional tilstedeværelse.

2) Udvidelse af Danmarks Forskningspolitiske Råds mandat

Der er behov for et samlet organ, der kan varetage den tværgående politiske, uafhængige rådgivning om forskning, teknologiudvikling og innovation. Denne rådgivning har hidtil været forankret i tre organer. Der er samtidig behov for et organ, der kan medvirke til at sikre tværgående erfaringsopsamling på systemniveau, og som kan bidrage til at evaluere de overordnede effekter af de samlede investeringer i forskning, teknologiudvikling og innovation.

Partierne er enige om, at:

- 2.1. Danmarks Forskningspolitiske Råds mandat udvides til udover forskning at omfatte rådgivning vedrørende teknologiudvikling og innovation. Rådet betegnes fremover Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd. I forlængelse heraf forventes rådet at udarbejde fremadrettede anbefalinger og analyser, der dokumenterer og evaluerer overordnede effekter af de samlede investeringer i forskning, teknologiudvikling og innovation. Dette kan omfatte uafhængige brugerundersøgelser. Der gennemføres ikke analyser på projektniveau.
- 2.2. Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd giver ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser rådgivning.
- 2.3. Folketinget og enhver minister kan indhente forsknings-, teknologi- og innovationspolitisk rådgivning fra rådet. Rådgivningen sker efter anmodning eller på eget initiativ.
- 2.4. Rådets rådgivning skal være evidensbaseret og skal bygge på undersøgelser, analyser og evalueringer på et tværgående niveau.
- 2.5. Rådets bestyrelse sammensættes, så den har kompetencer inden for forskning, teknologiudvikling og innovation. Der må ikke være personoverlap i forhold til bestyrelserne i de øvrige råd og nævn i forsknings- og innovationssystemet.

3) Forankring af GTS'erne, innovationsmiljøer og -netværk

Den nye fond skal have fokus på sin bevilligende funktion, og der skal sikres en klarere adskillelse af driftsopgaver over for opgaver i forbindelse med udmøntning af bevillinger. Derfor forankres de institutionslignende bevillinger indtil videre i Uddannelsesministeriet

Partierne er enige om, at:

- 3.1. Bevillingerne til GTS'erne, innovationsmiljøerne og innovationsnetværkene forankres indtil videre i Uddannelsesministeriet.

4) Det Frie Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond

I forlængelse af etableringen af den nye fond, skal Det Frie Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond evalueres.

Partierne er enige om, at:

- 3.2. Der igangsættes en evaluering af Det Frie Forskningsråd i 2014. Evalueringen gennemføres af et internationalt evalueringspanel og skal blandt andet have fokus på strukturelle forhold. Evalueringen færdiggøres inden udgangen af 2014.

- 3.3. På baggrund af evalueringen af Danmarks Grundforskningsfond, som i øjeblikket gennemføres af et internationalt evalueringspanel, og forventes afsluttet i december 2013, og den kommende evaluering af Det Frie Forskningsråd, vil de politiske partier blive indkaldt til en drøftelse af den samlede organisering af forskningen på dette område. Denne drøftelse vil finde sted, så snart evalueringen af Det Frie Forskningsråd foreligger i 2014.

5) Styrkelse af indsatsen for vidensamarbejde

For at nå målene om et øget udbytte af de offentlige investeringer i forskning og udvikling er der behov for en særskilt indsats for at styrke vidensamarbejde mellem videninstitutioner og virksomheder. Der skal i samarbejde med relevante aktører identificeres mulige barrierer og udfordringer. Partierne er enige om, at:

- 3.4. Der skal gennemføres en samlet evaluering af vidensamarbejde mellem erhvervsliv og videninstitutioner, herunder effektiviteten i anvendelse af viden i samfundet, teknologioverførelse og kommercialisering (tech-trans), med henblik på at vurdere, om der er behov for nye tiltag på området.
- 3.5. Evalueringen skal se på, hvorvidt der kan skabes bedre incitamenter for samarbejde mellem erhvervsliv og videninstitutioner, og hvorvidt der er u hensigtsmæssige barrierer, herunder de lovgivningsmæssige rammer.
- 3.6. Evalueringen skal vurdere den nuværende organisering af opgaverne inden for teknologioverførsel på videninstitutionerne, herunder universiteternes tech-trans organisationer.

6) Evaluering

For at sikre at fonden lever op til de formål og hensigter, der er skitseret i denne aftale, skal der fastsættes konkrete effektmål for fonden, der årligt følges op på. Samtidig skal fonden evalueres, herunder forankringen af GTS'erne, innovationsmiljøerne og innovationsnetværkene i Uddannelsesministeriet.

Partierne er enige om, at:

- 6.1. Fonden skal hvert tredje år udforme en strategiplan med effektmål, der både giver mulighed for en international sammenligning af fondens virke og at måle værdiskabelsen i forhold til fondens bevillinger.
- 6.2. Fonden skal være evalueret senest i 2018. GTS'ernes, innovationsmiljøerne og innovationsnetværkene forankring i Uddannelsesministeriet evalueres samtidig med evalueringen af fonden.
- 6.3. Uddannelsesministeren afgiver en årlig redegørelse om forskning- og innovationsområdet til Folketinget.